

S. Andreas . 14e zondag door het jaar - 5 juli 2020

De kleine mensen onze leermeesters.

Inleiding: Wij hoorden zojuist in het openingslied deze woorden: ‘Wij bidden U om wijsheid en vragen U om licht, dat mensen ogen opent en op elkander richt.’ Het is een droom: mensen die met elkaar leven als broers en zussen, die alles met elkaar delen en zich niet hoger achten dan anderen; die hun talenten ontwikkelen en ten dienste stellen van elkaar; en worden mooier mens door hun inzet. De droom van deze mooie wereld wordt begrepen door de eenvoudigen, niet door hen die zich als de wijzen en verstandigen voordoen, zegt het evangelie. We gaan daar straks op in.

Preek. ‘Vader, u hebt deze dingen voor wijzen en verstandigen verborgen gehouden, maar aan eenvoudige mensen onthuld.’ Het is duidelijk: God hanteert andere normen dan die gelden in onze wereld. Maar hoe krijgt Hij dat overgebracht op ons, zodat ook wij door de ogen van eenvoudige mensen naar de wereld kijken en hen als onze leermeesters zien? God maakt gebruik van eenvoudige mensen; die hebben er ‘feeling’ voor; die hebben aan de lijve ervaren wat er in het leven echt toe doet. Ik wil graag een verhaal vertellen om op te warmen: Er was eens een mooie prinses van 18 jaar, de leeftijd om te trouwen, maar er waren geen prinses. De koning stuurde herauten naar het buitenland om op zoek te gaan. Toen die op weg waren, kwam er iemand aan de poort en vertelde, dat er in zijn dorp een arm gezin was van acht kinderen, zonder ouders: De moeder was pas gestorven, en van de vader hadden ze al lang niets meer gehoord. Zou de koning kunnen helpen? De prinses hoorde dit en bood zich aan om de rol van moeder in dat gezin op zich te nemen. Na enige tijd kwamen drie prinses uit het buitenland hun opwachting maken. ‘Ga maar naar dat dorp toe’, zei de koning, ‘daar is ze’. Dat deed de eerste prins maar hij kwam terug, teleurgesteld: geen prinses. Daarna kwam prins no.2 uit een ander land, ook vergeefs: geen prinses gezien. Ook prins no.3 keerde onverrichterzake naar zijn land terug. Toen kwamen de vaders van de drie prinses, gepikeerd naar het paleis, om te vragen, waar de prinses was. ‘Kom maar mee naar dat dorp’, zei de koning; en daar voor een armoedig huisje zat zijn dochter met een schort voor, boontjes te doppen. ‘Is dat de prinses?’ zeiden de drie vaders; ‘geen wonder dat onze zoons haar niet gevonden hebben.’ Het antwoord van de koning was: ‘Uw zonen zijn niet eens geschikt om mijn dochter te trouwen; ze willen trouwen met tafelsilver en een mooie jurk, maar niet met haar.’

Met dit verhaal komen we al dichterbij wat God als norm hanteert: Bij Hem/Haar gelden andere normen dan in onze wereld. Zou het kunnen zijn, dat in de

afgelopen maanden van de coronacrisis onze ogen wat meer open zijn gegaan voor die normen van God: het gaat niet om economie in de eerste plaats, maar om de mens. We hebben gezwaaid naar de verplegers/sters op de ic's en in de zorg, we hebben de lof gezongen op de schoonmaaksters. Zouden we mogen hopen dat, nu de maatregelen gaandeweg versoepeld worden, het gevoel voor die normen van God, de mens centraal, overeind blijft? En niet weer uit het zicht verdwijnt, vanwege de glitter van het tafelzilver en dure kleren, en de lokroep van verre vliegvakanties, kortom: vanwege het geld?

Ik kijk even naar de tijd vóór de coronacrisis: Wij leken met elkaar zo wijs en verstandig geworden, dat we vonden dat er echt geen vluchtelingen meer bij kunnen, zelfs geen 500 weeskinderen, die in barre gevaarlijke omstandigheden verkeren op Lesbos. We leken zo wijs en verstandig geworden, dat we het gewoon vonden, dat bepaalde categorieën mensen op voorhand werden verdacht van fraude en hard werden aangepakt. We leken zo wijs verstandig geworden, dat arme eenvoudige mensen parasieten en profiteurs werden genoemd. En ja, we rekenden het ons tot eer, dat wij tot die wijzen en de verstandigen behoorden.

Maar 'wat je voor één van deze minste zusters en broeders van mij hebt gedaan, dat heb je voor mij gedaan', zegt de koning in de parabel van het Laatste Oordeel in het evangelie van Mattheus. Zijn het niet religieuzen geweest die dit letterlijk hebben waargemaakt in voorbije eeuwen, pro deo, zonder iets terug te verlangen? De schrijver Gerard Reve getuigt hiervan over een van hen: 'Zuster Immaculata, die al 34 jaar verlamde oude mensen wast, in bed verschoont, en eten voert, zal nooit haar naam vermeld zien. Maar elke ongewassen aap die met een bord: dat hij vóór dit, of tegen dat is, des middags het verkeer verspert, ziet 's avonds reeds zijn smoel op de teevee. Toch goed dat er een God is.'

"Laten wij de anderen met dezelfde passie en compassie behandelen waarmee we zelf behandeld willen worden", zegt paus Franciscus. "Laten wij voor anderen streven naar dezelfde mogelijkheden die wij voor onszelf nastreven. Laten wij anderen helpen in hun groei zoals wijzelf graag geholpen zouden willen worden. Laten wij kortom een bron zijn van genade voor elkaar, vanuit de wetenschap dat wijzelf van genade leven."

Ja, wij leven van genade: President Obama sprak in 2015 de zwarte gemeenschap in de Emmanuel Kerk in Charleston, na de massamoord op negen van hun kerkleden, als volgt toe: "Amazing Grace, verbijsterende genade, dat is niet iets wat ons toekomt; het is een vrij en liefdevol geschenk van God, puur genade, boven verwachting en geheel onverdiend, dat u na die moord niet bent overgegaan tot wraak, maar tot medeleven kwam, zelfs tot vergeving van de dader."

Hoe actueel zijn deze woorden ook vandaag weer in deze dagen, na de dood van George Floyd. Zouden wij vandaag in staat zijn te handelen zoals de zwarte

gemeenschap in 2015 in Charleston? Zou het kunnen zijn dat wij in alles wat er nu gebeurt - de dodelijk rondwarende virus, de moord op George Floyd, het klimaat dat aangetast wordt (noem maar op) - vingerwijzingen van God mogen zien? God die ons duidelijk maakt dat de oude wereld afgedaan heeft, afgedaan moet hebben? God, die ons al de contouren laat zien van een nieuwe mooiere wereld die wil doorbreken: een nieuwe wereld waarin we respectvol omgaan met Moeder Aarde, en waarin we allemaal broeders en zusters zijn van elkaar, ongeacht huidskleur of wat ook? Als dat toch eens zou kunnen. Amen.